

**CONSILIUL
AUDIOVIZUALULUI
AL REPUBLICII MOLDOVA**

**THE AUDIOVISUAL
COUNCIL OF THE
REPUBLIC OF MOLDOVA**

MD-2012, Chișinău, str. V. Pârcălab nr. 46
Tel. : (+373 22) 27-75-51, fax: (+373 22) 27-74-71
e-mail: office@consiliuaudiovizual.md
<https://consiliuaudiovizual.md>

MD-2012, Chisinau, V. Parcalab str. , № 46
Tel: (+373 22) 27-75-51, fax: (+373 22) 27-74-71
e-mail: office@consiliuaudiovizual.md
<https://consiliuaudiovizual.md>

DECIZIA nr. 359
din 02 decembrie 2022

Cu privire la examinarea rezultatelor monitorizării serviciului media audiovizual public de televiziune „Moldova-1”, ca urmare a petițiilor din partea furnizorului de servicii media „Telesistem TV” SRL și a deputatei în Parlamentul Republicii Moldova, Marina Tauber

În data de 09.11.2022, Consiliul Audiovizualului al Republicii Moldova (în continuare – *Consiliu*) a recepționat petiția nr. 60/22/07.11.2022 din partea furnizorului de servicii media „Telesistem TV” SRL, prin care se invocă faptul că serviciul media audiovizual public de televiziune „Moldova-1” a difuzat în cadrul principalului program informativ „Mesager” din 04.11.2022, ora 21:00, o știre cu privire la „Telesistem TV” SRL referitor la schimbările avute la nivelul fondatorului, beneficiarului efectiv și afilierea cu un partid politic.

Petiționarul susține că a fost acuzat de încălcarea Codului serviciilor media audiovizuale al Republicii Moldova nr. 174/2018 (în continuare – *Cod*) prin faptul că nu a informat Consiliul despre modificările survenite, astfel, compania fiind prezentată într-o lumină negativă, conflictuală, în special în raport cu controlul inițiat de Consiliu, fapt care nu corespunde realității.

În acest sens, furnizorul de servicii media „Telesistem TV” SRL susține că opinia și poziția companiei la aceste acuzații nu au fost cerute, iar știrea a format opinia consumatorului media, precum că serviciile media audiovizuale de televiziune „Primul în Moldova” și „Accent TV” încalcă legislația, sunt afiliate politic și riscă sancțiuni.

Totodată, în data de 18.11.2022, Consiliul a recepționat petiția MT nr. 51/07.11.2022 din partea deputatei în Parlamentul Republicii Moldova, Marina Tauber, prin care se specifică că pe 02 și 04 noiembrie 2022, în cadrul principalelor programe informative „Mesager” de la ora 21:00, au fost difuzate, cel puțin, 4 reportaje care au depășit cadrul legal în vigoare, și anume:

„1) Știrea cu privire la „perchezițiile de la sediul partidului politic „ȘOR”” (02.11.2022). În această știre reporterul descrie cu lux de amănunte despre:

- descinderile procurorilor și mascaților de la CNA la sediul partidului „ȘOR”;
- se remarcă despre ridicarea unei sume de bani cu remarca reporterului că acești bani urmau a fi folosiți pentru plata neoficială a salariilor. Atenție, reporterul nu a specificat de unde această informație, doar a dat ca un fapt împlinit;
- se amintește despre alte peste 50 de percheziții la reprezentanții partidului „ȘOR” și ridicarea altor peste 4 mln de lei pentru organizarea protestelor. Atenție, reporterul nu a făcut vreo referire la informațiile și investigațiile organului de urmărire penală, ci a dat informația ca un fapt împlinit;
- au fost prezentate imagini de arhivă cu mijloace bănești fără a specifica acest lucru.

În știre au fost prezentate scurte secvențe cu avocatul și cu un deputat al fracțiunii „ȘOR”. În aceste secvențe au fost redată doar comentariile cu privire la procedura care a avut

loc, nimic mai mult. În această știre nu a fost solicitată și nu a fost prezentată opinia oficială a partidului politic „ȘOR” cu privire la aceste percheziții și rețineri care au avut loc pe data de 2 noiembrie 2022, chiar dacă o poziție oficială a fost plasată pe pagina oficială a partidului.

Astfel, în știre, partidul politic „ȘOR” este prezentat într-o lumină total negativă, ca o organizație criminală care este finanțată ilegal, fără a ține cont de principiul prezumției de nevinovăție, fără a ține cont că investigațiile sunt în curs și nu există nicio sentință de condamnare pe acest caz. Poziția oficială a partidului cu privire la aceste percheziții nu a fost prezentată, chiar dacă aceasta era făcută publică.

2) O altă știre care nu a ținut cont de prevederile legale este intitulată „Autoritățile de la Chișinău iau în calcul o lovitură de stat” (02.11.2022).

În această știre sunt prezentate fragmente dintr-un interviu al președintei Maia Sandu care a menționat că Federația Rusă și unele grupări corupte din RM au intenția de a destabiliza situația din Republica Moldova. Mai departe președinta Maia Sandu menționează că se referă la gruparea „ȘOR”. De asemenea, în știre este redat fragmentul în care Maia Sandu declară că există dovezi că această grupare plătește oamenii pentru proteste.

De remarcat că, prin această știre, partidul politic „ȘOR” a fost acuzat de infracțiuni grave, fără a prezenta opinia celui acuzat, nici în reportaj și nici în alte buletine de știri, chiar dacă partidul politic „ȘOR” regulat, pe pagina sa, publică comunicate prin care dezmente aceste acuzații.

3) Știrea privind „acțiunile de destabilizare” (04.11.2022).

În acest reportaj din start a fost dată calificarea că în Republica Moldova au loc acțiuni de destabilizare organizate de partidul politic „ȘOR”. Ulterior se dau secvențe de la percheziții, interceptări telefonice etc. Se menționează despre faptul că aceste acțiuni sunt întreprinse de un grup criminal organizat. Cel mai grav este că aceste comentarii sunt realizate de reporter ca propria opinie nu ca un fapt și nu ca un citat al organului de urmărire penală, cu încălcarea prezumției de nevinovăție și a tuturor principiilor de imparțialitate. Poziția oficială a partidului politic „ȘOR” nu a fost cerută, nici prezentată, chiar dacă a fost făcută publică.

4) Știrea privind „respingerea cererii de înlocuire a măsurii preventive dnei Marina Tauber” (04.11.2022).

În acest reportaj se anunță despre faptul că cererea avocaților deputatului Marina Tauber de revocare a măsurii preventive a fost respinsă și lăsat în vigoare arestul la domiciliu. În continuare reporterul amintește în știre, în lumină total negativă, despre investigația penală de presupusa finanțare ilegală a partidului, despre percheziții, rețineri, ridicări de bani etc. Știrea este prezentată cu lipsă totală de imparțialitate, cu încălcarea prezumției de nevinovăție și fără niciun drept la replică, fără poziția partidului politic „ȘOR”, chiar dacă au fost nenumărate comentarii la acest subiect.”

În context, atât furnizorul de servicii media „Telesistem TV” SRL, cât și deputata în Parlamentul Republicii Moldova, Marina Tauber, invocă încălcarea prevederilor din Cod, și anume a art. 11: „furnizorii de servicii media sunt obligați să respecte legislația cu privire la apărarea onoarei, demnității și reputației profesionale, precum și dreptul la respectarea și ocrotirea vieții intime, familiale și private”; art. 13 alin. (1): „furnizorul de servicii media este obligat să asigure distincția clară între fapte și opinii, precum și să informeze cu privire la un fapt sau eveniment corect, iar informația să fie verificată și prezentată în mod imparțial și cu bună-credință”, alin. (4): „orice știre trebuie să prezinte informațiile în mod echilibrat cu reflectarea diferitor opinii”, alin. (6): „furnizorul este obligat să asigure imparțialitatea, echilibrul și prezentarea principalelor puncte de vedere aflate în opoziție, evitarea oricărei discriminări” și alin. (7): „prezentarea principalelor puncte de vedere aflate în opoziție se asigură, de regulă, în cadrul aceluiași program audiovizual, iar în mod excepțional, în

programele următoare”; art. 31 și art. 35 privind misiunea și atribuțiile furnizorilor publici de servicii media.

În temeiul celor expuse supra, în conformitate cu prevederile art. 83 și 84 din Cod, precum și reieșind din prevederile Codului administrativ, autorii sesizărilor solicită examinarea petițiilor, aplicarea sancțiunii furnizorului public național pentru încălcarea art. 13 și altor prevederi din Cod, menționate în petiție, demararea unei monitorizări ample a serviciului media audiovizual public de televiziune „Moldova-1” cu privire la respectarea prevederilor art. 13 din Cod, pentru perioada septembrie-octombrie 2022, în cadrul principalelor programe informative „Mesager”, și informarea petiționarilor despre măsurile luate.

Ținând cont de faptul că ambele petiții se referă la programul informativ din 04.11.2022 și au ca obiect respectarea prevederilor art. 13 din Cod, în temeiul dispozițiilor art. 80 din Codul administrativ nr. 116/2018, ele au fost conexe într-o singură procedură administrativă.

În temeiul prevederilor art. 83 alin. (2) din Cod, precum și în scopul examinării obiective a tuturor circumstanțelor sesizate, prin scrisorile nr. 1647/15.11.2022 și nr. 1660/18.11.2022, Consiliul a solicitat furnizorului public de servicii media IP Compania „Teleradio-Moldova”, fondatoarea serviciului media audiovizual public de televiziune „Moldova-1”, prezentarea opiniilor referitor la cele invocate în petiții, cât și înregistrările video ale programelor informative din 02 și 04 noiembrie 2022, ora 21:00.

Astfel, prin scrisoarea nr. 02-10/600/17.11.2022, furnizorul public de servicii media IP Compania „Teleradio-Moldova”, fondatoarea serviciului media audiovizual public de televiziune „Moldova-1”, a comunicat Consiliului următoarele: *„Reportajul la care se face referire în petiția „Telesistem TV” SRL, difuzat la postul public de televiziune „Moldova-1” în data de 4 noiembrie 2022, a fost preluat de pe site-ul „Ziarului de Gardă”. Acest fapt a fost precizat de reporter în cadrul reportajului, fiind respectate prevederile art. 13 alin. (5) lit. e) din CSMA.*

Informația publicată în articol, despre faptul că posturile de televiziune „Primul în Moldova” și „Accent TV” au un nou fondator, este confirmată de documente oficiale, emise de instituții de stat din Republica Moldova și Federația Rusă. În aceste circumstanțe, solicitarea poziției instituției vizate nu era necesară, iar reputația „Telesistem TV” SRL nu a fost în nicio măsură lezată de reportajul difuzat în cadrul emisiunii „Mesager”, care nu a conținut nicio acuzație și nici aluzii neprobate.

În știre a fost reflectată poziția autorului articolului din „Ziarul de Gardă”, dna Natalia Zaharescu, care explică faptul că au fost verificate datele din Registrul persoanelor juridice din Federația Rusă și, în rezultat, s-a constatat că această companie, „Telesistem TV” SRL, are un nou proprietar - compania rusă „Дуаманд Эсмеум”, care este deținută sută la sută de un cetățean al Federației Ruse. Informația despre faptul că nu ar fi fost notificat CA despre modificările operate, a fost prezentată public de președinta CA, dna Liliana Vițu, prin urmare este veridică.

În petiție este negată afilierea politică a celor două posturi TV, dar totodată postul public de televiziune „Moldova-1” este acuzat de încălcarea legislației din motiv că „nu a fost prezentată poziția oficială a partidului la aceste evenimente”. La acest aspect, IP Compania „Teleradio-Moldova” solicită ca în ședința CA din data de 2 decembrie 2022, reprezentanții „Telesistem TV” SRL să specifice la ce partid anume se referă și care este relația dintre acel partid și instituțiile media vizate.

În concluzie, IP Compania „Teleradio-Moldova” își exprimă dezacordul față de acuzațiile aduse de „Telesistem TV” SRL privind încălcarea prevederilor art. 13 din CSMA și confirmă faptul că postul public de televiziune „Moldova-1” asigură informarea corectă și imparțială a publicului. Prin urmare, considerăm petiția înaintată de „Telesistem TV” SRL una neîntemeiată și pasibilă de a fi respinsă integral.”

Totodată, prin scrisoarea nr. 02-10/611/24.11.2022, furnizorul public de servicii media IP Compania „Teleradio-Moldova” mai comunică Consiliului: *„În cadrul emisiunii „Mesager” a fost difuzat un reportaj cu privire la perchezițiile care au avut loc la sediul Partidului Politic „ȘOR”. Reporterul a povestit într-un live despre ceea ce s-a întâmplat la fața locului. Referitor la suma de bani ridicată, mai exact 321 700 lei, acesta a fost preluată de pe site-ul Procuraturii Generale, iar corespondentul a făcut trimitere la sursă. Ținem să informăm că pe site-ul Procuraturii Generale (<http://procuratura.md/md/news/1211/1/9316/>) se menționează că „mijloacele bănești erau destinate pentru plata neoficială a salariilor, achitate în plic angajaților partidului din partea grupului criminal organizat”. In acest context IP Compania „Teleradio-Moldova” califică ca nefondate acuzațiile deputatei în Parlamentul RM, Marina Tauber.*

Cu referire la informația cu privire la cele 50 de percheziții care au avut loc în mai multe locații și despre faptul că au fost ridicate milioane de lei, vă informăm că datele respective au fost prezentate de către șeful Procuraturii Anticorupție, dna Veronica Dragalin în cadrul unei conferințe de presă din data de 20 octombrie 2022 (<https://www.privesc.eu/Arhiva/100872/Briefmg-de-presa-sustinut-de-procuror-sef-Procuraturii-Anticoruptie-Veronica-Dragalin>). Și de această dată reporterul a citat doar informația furnizată de Procuratura Anticorupție.

Suplimentar vă informăm că în știre au fost prezentate pozițiile, atât avocatul Partidului Politic „ȘOR”, Vădim Banaru, cât și deputatului Partidului Politic „ȘOR”, Reghina Apostolova, care au vorbit despre descinderile care au fost efectuate. Cei doi reprezentanți ai formațiunii politice și-au exprimat opinia la acțiunile desfășurate de ofițerii CNA. Astfel, considerăm că IP Compania „Teleradio-Moldova” și-a onorat obligația de a aborda imparțial evenimentul cu reflectarea echilibrată a diferitor opinii.

Al doilea reportaj difuzat a fost realizat din declarațiile făcute de șefa statului, dna Maia Sandu pentru presa din România. În știre, Președintele Republicii Moldova, dna Maia Sandu, face referire la constatările făcute de către Departamentul de Stat al Statelor Unite ale Americii, unde se vorbește despre relații, colaborări între grupări corupte din Republica Moldova, între partide proruse din Republica Moldova și serviciile secrete din Federația Rusă (<https://md.usembassy.gov/treasurytargets Corruption and the Kremlin's malign influence operations in moldova>).

Și în acest caz, IP Compania „Teleradio-Moldova” s-a informat din surse oficiale și califică ca nefondate acuzațiile dnei Marina Tauber.

Cel de-al treilea reportaj vizat în petiție reflectă interceptările făcute publice de către Inspectoratul General de Poliție. Petiționara acuză postul de televiziune „Moldova-1” că ar fi dat calificativul „destabilizări în timpul protestelor organizate la Chișinău”. În acest context prezentăm un fragment din comunicatul de presă (Acestea sunt cercetate pentru faptul că, contrar Legii cu privire la întruniri, ar fi întreprins acțiuni de pregătire a dezordinilor în masă, care vizau inclusiv transportarea din diferite regiuni ale țării în Chișinău a mai multor persoane, în special tineri cu o constituție athletică a corpului, printre care și anterior condamnați, instigați să comită noi infracțiuni și ilegalități. Mai mult, printre bănuți se regăsesc și persoane care aveau și rolul de identificare a angajaților din poliție, care asigurau ordinea publică la proteste, pentru ca să-i intimideze și discrediteze. In ceea ce privește alte roluri în cadrul grupului criminal organizat, acestea țineau de racolarea persoanelor care să participe la destabilizări). (<https://politia.md/ro/content/opt-banuiti-si380000leiridicatiurmareperchezitiilormatinale-balti-chisinau-drochia->).

Astfel, IP Compania „Teleradio-Moldova” este acuzată de faptul că aceste comentarii sunt realizate de reporter ca proprie opinie, nu ca fapt și nu ca un citat al instituției de urmărire penală, ceea ce nu corespunde realității. Or, reporterii postului de televiziune „Moldova-1”

preiau informațiile doar din surse oficiale, iar în cazul dat este vorba de Inspectoratul General de Poliție. Mai mult, pentru a obține reacția Partidului Politic „ȘOR”, de mai multe ori a fost apelată telefonic purtătoarea de cuvânt a formațiunii, dna Alina Șargu, care nu a răspuns apelurilor reporterilor postului de televiziune „Moldova-1”.

Referitor la știrea despre respingerea cererii de înlocuire a măsurii preventive a doamnei Marina Tauber, informația respectivă a fost verificată și confirmată de purtătorul de cuvânt al Procuraturii Generale. Astfel, toate datele despre percheiziții, banii ridicați în urma descinderilor, dar și acuzațiile care i se aduc dnei Marina Tauber, sunt preluate din surse oficiale.

Distins de cele relatate, menționăm că postul de televiziune „Moldova-1” a reflectat toate protestele Partidului Politic „ȘOR” și a fost prezentă la ședințele de judecată a Marinei Tauber, iar știrile difuzate pe post au fost echidistante și imparțiale.

Calificăm așa-numitele abateri invocate în petiție drept elemente ale unei campanii de denigrare a IP Compania „Teleradio-Moldova”, inclusiv a postului de televiziune „Moldova-1”, iar acuzațiile aduse de deputata Marina Tauber sunt tendențioase și nejustificate. Reținem că IP Compania „Teleradio-Moldova” condamnă imixtiunea partidelor în activitatea editorială a posturilor publice de radio și televiziune, inclusiv „Moldova-1”.

Ori, în temeiul art. 34 alin. (1) din CSMA prevede „Independența editorială a furnizorilor publici de servicii media este garantată prin lege. Este interzisă imixtiunea autorităților publice, a partidelor și altor organizații social-politice, a sindicatelor, a organizațiilor comerciale și economice sau a grupurilor de interese”; alin. (4) stipulează: „Organele de conducere și cele de supraveghere a activității furnizorului public de servicii media sunt obligate să asigure, în cadrul instituției, independența editorială, autonomia instituțională, libertatea de creație a angajaților”.

Prin prisma circumstanțelor expuse, în temeiul art. 83 din Codul serviciilor media audiovizuale, IP Compania „Teleradio-Moldova” respectuos solicită respingerea integrală a petiției deputatei în Parlamentul RM, Marina Tauber”.

În conformitate cu prevederile art. 75 alin. (4) lit. a) și art. 83 alin. (3) lit. c) din Cod, Consiliul a efectuat monitorizarea serviciului media audiovizual public de televiziune „Moldova-1” prin prisma celor invocate în petiții.

Rezultatele monitorizării au atestat că, în data de 02.11.2022, serviciul media audiovizual public de televiziune „Moldova-1”, în cadrul principalului program informativ „Mesager” de la ora 21:00, a difuzat următoarele subiecte cu implicarea Partidului Politic ȘOR.

Primul subiect cu titlul „Noi percheiziții la Partidul ȘOR” se referă la percheizițiile efectuate de către ofițerii Centrului Național Anticorupție (în continuare – CNA) și procurorii Procuraturii Anticorupție la sediul central al Partidului ȘOR.

Astfel, de la fața locului, unde au avut loc percheizițiile Procuraturii Anticorupție și CNA, a vorbit reportera care a menționat: „Percheizițiile au început în amiaza acestei zile la sediul central al partidului. Au fost efectuate percheiziții de către procurorii anticorupție, dar și ofițerii CNA. Percheizițiile au durat mai multe ore. La fel, este de menționat că Procuratura Generală, în cadrul percheizițiilor efectuate, de astăzi, au depistat și ridicat bani în valoare de peste 300 de mii de lei. Mijloacele bănești erau destinate pentru plata neoficială a salariilor achitate în plic angajaților partidului. Amintim că, în data de 20 octombrie, oamenii legii au efectuat peste 50 de percheiziții la mai mulți membri ai Partidului ȘOR. În urma acestora au fost ridicați aproape peste 4 milioane de lei, bani destinați pentru participanții protestelor anti-guvernare, a anunțat Procuratura Generală.”

De asemenea, în cadrul subiectului au fost difuzate opiniile avocatului Partidului ȘOR, Vadim Banaru, și a deputatei formațiunii, Reghina Apostolova. În legătură cu situația creată, Vadim Banaru a precizat: *„S-a efectuat măsura procedurală de perchezii în oficiul partidului amplasat. Au fost ridicate mai multe obiecte conform procesului-verbal. Respectiv, o parte din persoanele care s-au aflat în sediul partidului au fost escortate la CNA. Urmează să mai fie întreprinse acțiuni de urmărire penală.”*

La rândul său, Reghina Apostolova a specificat: *„Peste 20 de persoane, procurorul și ofițerii CNA au venit în oficiu și au efectuat perchezii. Au fost escortate 8 persoane până la stabilirea tuturor circumstanțelor.”*

Un alt subiect, supus monitorizării în data de 02.11.2022, este *„Nu vom admite să fim atacați”*. Reportajul are la bază un fragment din interviul președintei Republicii Moldova, Maia Sandu, acordat unei redacții de presă din România.

Prezentatoarea programului informativ vine cu comentariile: *„Autoritățile de la Chișinău iau în calcul o lovitură de stat orchestrată de către Federația Rusă și serviciile secrete ale acesteia. Declarația a fost făcută de președinta țării, Maia Sandu, într-un interviu pentru presa din România. Șefa statului a menționat că nu va permite ca Republica Moldova să fie atrasă în război.”*

Astfel, președinta Republicii Moldova, Maia Sandu, a declarat următoarele: *„Am văzut de curând și constatările Departamentului de Stat al SUA, unde se vorbește despre relații, colaborări între grupări corupte din Republica Moldova, între partide pro-ruse din Republica Moldova și serviciile secrete din Federația Rusă. Și, da, știm că există intenții, încercări de a destabiliza situația din Republica Moldova. Deci, vorbim de gruparea „ȘOR”...de curând am văzut că a revenit în spațiul public un anumit mesaj al lui Plahotniuc, după ce a nimerit în lista sancțiunilor SUA... În primul rând, admit că există oameni supărați, care vor merge la proteste, pentru că nu toată lumea înțelege cine se face vinovat de aceste prețuri foarte mari la resursele energetice. Respectăm dreptul cetățenilor de a protesta, de a critica guvernarea [...] Dar, există și dovezi că oamenii care sunt scoși la proteste, în aceste săptămâni, sunt plătiți de grupările corupte.”*

Prin urmare, este de menționat că unul din principiile informării corecte în cadrul programelor audiovizuale de știri ține de asigurarea imparțialității, echilibrului și de favorizarea liberei formări a opiniilor, prin prezentarea principalelor puncte de vedere aflate în opoziție, însă la acuzațiile făcute de președinta Maia Sandu în adresa Partidului ȘOR, precum că formațiunea ar fi o grupare coruptă cu intenții de a destabiliza situația din țară, serviciul media audiovizual public de televiziune nu a echilibrat informațiile prezentate prin oferirea poziției părții vizate – Partidului ȘOR.

Totodată, în cadrul programului informativ „Mesager” din data de 04.11.2022, ora 21:00, serviciul media audiovizual public de televiziune „Moldova 1” a difuzat subiecte care, de asemenea, au fost prezentate fără poziția părților vizate.

În subiectul *„Proteste, noi dezvăluiri”* prezentatoarea relatează despre unele înregistrări publicate de Inspectoratul de Poliție, care surprind discuții la telefon și imagini cu persoane care ar fi participat la acțiuni de destabilizare a protestelor.

Astfel, prezentatoarea menționează: *„Inspectoratul de Poliție a publicat noi interceptări audio și filmări realizate cu camera ascunsă și care surprind discuții la telefon și imagini cu persoane care ar fi participat la acțiuni de destabilizare a protestelor organizate de Partidul ȘOR. În înregistrări sunt surprinse mai multe discuții dintre sportivi de performanță care trebuiau să adune tineri cu constituție athletică pentru a organiza provocări în timpul manifestațiilor. Aceștia discută despre sumele de bani promise și se plâng că nu reușesc să adune un număr mare de persoane, întrucât mulți ar refuza să se implice.”*

În reportaj sunt inserate mai multe discuții telefonice ale unor persoane necunoscute care vorbesc despre acțiunile care ar trebui întreprinse la protest, despre sumele de bani pentru participarea la manifestații etc.: „*Uite, m-a sunat Sașa, mi-a zis că pe mâine tu să aduci 90 de oameni, fix ca și Duminica trecută [...]*” sau „*Să vă băgați în „tolpa”, câte doi în fiecare colț [...]*” sau „*Luați-vă toată echipa și treceți pe prima linie cu toți împreună, toți grămadă să fiți! Cum ajungeți, rupeți măcar o dată!*”. „*La ce bun mai vin oamenii la protest, dacă nici nu reușesc să ajungă în centru?*” „*Toți m-au refuzat, nu știu cine dă mai scump, le dă 100 [...] Toți refuză. Măcar 10-15 să fi adunat [...]*”.

La finalul reportajului se menționează: „*Oamenii legii au efectuat în această dimineață mai multe percheiziții într-un dosar privind dezordinea în masă. Procurorii PCCOCS și ofițerii de investigație din cadrul poliției au atribuit statut de bănuít pentru 8 persoane și au ridicat 380 de mii de lei și alte probe. Potrivit anchetatorilor, banii urmau să fie utilizați pentru recrutarea, organizarea, transportarea și remunerarea persoanelor instigate spre implimentarea acțiunilor de dezordine în masă. Oamenii legii continuă investigațiile, inclusiv în vederea stabilirii altor persoane din grupul criminal organizat. Conform legii infracțiunea investigată se pedepsește cu detenție pe un termen de la 4 la 8 ani.*”

În reportajul nominalizat se atestă lipsa poziției formațiunii politice Partidul ȘOR, deoarece în subiect s-a menționat că au fost surprinse discuții la telefon și imagini cu persoane „*care ar fi participat la acțiuni de destabilizare a protestelor organizate de Partidul ȘOR*”, prin mobilizarea persoanelor cu constituție athletică pentru a organiza provocări în timpul manifestațiilor, iar discuțiile descifrate mai sus amplifică impactul subiectului asupra opiniei publice. Astfel, nu a fost respectat principiul imparțialității în contextul asigurării informării corecte în cadrul programelor de știri.

În următorul subiect intitulat „*Rămâne în arest*” este vorba despre faptul că deputata Partidul ȘOR, Marina Tauber, rămâne în arest la domiciliu. Decizia a fost luată de magistrații Judecătorei Chișinău, care au respins solicitarea avocaților deputatei Marina Tauber privind anularea arestului și cercetarea în libertate. După expunerea acestor fapte, prezentatoarea a făcut o relatare despre ultimele evenimente în care a fost implicată Marina Tauber și Partidul ȘOR, prin următoarele comentarii: „*Tauber este vizată în două cauze penale: acceptarea finanțării Partidului ȘOR din partea unui grup criminal organizat și falsificarea raportului privind gestiunea financiară a partidului. În urma percheizițiilor efectuate recent la sediul formațiunii, procurorii au ridicat peste 300 de mii de lei. Potrivit Procuraturii Generale, banii erau destinați pentru plata neoficială a salariilor achitate în plic angajaților partidului. În data de 20 octombrie au mai fost făcute percheiziții, în urma cărora au fost ridicate peste 4 milioane de lei și câteva mii de dolari.*”

De asemenea, și în cadrul acestui reportaj lipsește poziția deputatei Marina Tauber sau a Partidului ȘOR cu privire la învinuirile care se aduc, având în vedere că subiectul se află în dezbatere publică, principiul imparțialității trebuie să fie respectat prin prezentarea punctelor de vedere aflate în opoziție.

Alt subiect supus controlului, cu titlul „*Noul proprietar, tot din Rusia*”, este realizat în baza informațiilor prezentate de publicația „Ziarul de Gardă” cu privire la furnizorul de servicii media „Telesistem TV” SRL, referitor la modificările făcute la nivel de proprietar al companiei.

Astfel, în debutul său, prezentatoarea vine cu afirmațiile: „*Un cetățean rus este noul proprietar al posturilor de televiziune „Primul în Moldova” și „Accent TV”, afiliate, din această toamnă, lui Ilan Șor. Posturile de televiziune și-au schimbat nu doar administratorul, ci și proprietarii din Federația Rusă, scrie „Ziarul de Gardă”. La scurt timp, CA a anunțat despre inițierea unui control cu privire la modificările efectuate fără înștiințarea instituției.*”

În continuare sunt prezentate declarațiile jurnalistei de la „Ziarul de Gardă”, Natalia Zaharescu, care anunță despre faptul că au fost verificate datele din Registrul persoanelor juridice din Federația Rusă și s-a constatat că furnizorul de servicii media „Telesistem TV” SRL

are un nou proprietar – compania rusă „Диаманд Эстейт”, care este deținută sută la sută de un cetățean al Federației Ruse.

Totodată, în reportaj este inserată secvența video din cadrul ședinței publice, în care membrul CA, Ruslan Mihalevski, solicită inițierea unui control în acest sens cu privire la furnizorul de servicii media „Telesistem TV” SRL.

Deși la realizarea subiectului s-a făcut trimitere la sursă și la documentele care confirmă că furnizorul de servicii media are un nou proprietar, opinia „Telesistem TV” SRL era necesară, deoarece, la realizarea unui material, jurnaliștii trebuie să țină cont de regula prezentării părților vizate și să nu relateze informația imparțial, având în vedere că în subiect se menționează că serviciile media audiovizuale de televiziune „Primul în Moldova” și „Accent TV” sunt afiliate lui Ilan Șor și că instituția nu a anuțat Consiliul despre noile modificări efectuate.

Mai mult, autorul petiției este partea vizată în reportaj, care sesizează asupra faptului că poziția oficială a furnizorul de servicii media „Telesistem TV” SRL nu a fost solicitată.

În context, ca urmare a monitorizării subiectelor în cadrul cărora au fost atestate lipsa punctelor de vedere aflate în opoziție, sunt relevante prevederile art. 13 alin. (6) lit. a) care stipulează: *„În cadrul programelor audiovizuale de știri și de dezbateri, de informare în probleme de interes public, de natură politică, economică, socială sau culturală trebuie să fie respectate următoarele cerințe: asigurarea imparțialității, echilibrului și favorizarea liberei formări a opiniilor, prin prezentarea principalelor puncte de vedere aflate în opoziție, în perioada în care problemele sunt în dezbateri publică.”*

Totodată, cu privire la încălcarea prevederilor art. 11 alin. (3) din Cod invocate de petiționari, care stipulează că: *„Furnizorii de servicii media sunt obligați să respecte legislația cu privire la apărarea onoarei, demnității și reputației profesionale, precum și dreptul la respectarea și ocrotirea vieții intime, familiale și private”*, este de menționat că persoanele care se simt lezate referitor la apărarea demnității, reputației profesionale, precum și viața intimă, familială, privată, potrivit Legii nr. 64/2010 cu privire la libertatea de exprimare, pot să se adreseze în instanțele judecătorești, iar ce ține și de încălcarea prevederilor art. 31 și 35 din Cod, art. 84 din Cod nu prevede sancțiuni pentru nerespectarea misiunii și atribuțiilor furnizorilor publici de servicii media.

Suplimentar, de specificat că petiționarii „Telesistem TV” SRL și deputata în Parlamentul Republicii Moldova, Marina Tauber, solicită inițierea unei monitorizări cu privire la respectarea prevederilor art. 13 din Cod de către serviciul media audiovizual de televiziune „Moldova-1”, pentru perioada septembrie-octombrie 2022, însă, conform prevederilor art. 83 alin. (3) lit. c) din Cod, Consiliul exercită controlul ca urmare a unei petiții depuse de către o persoană fizică sau juridică, iar, potrivit dispozițiilor art. 75 din Codul administrativ nr. 116/2018, petiția trebuie să conțină *„obiectul petiției și motivarea acesteia”*. Prin urmare, solicitarea petiționarilor de a demara un control cu privire la serviciul media audiovizual de televiziune „Moldova-1”, pentru o perioadă de două luni, nu este motivată.

În cadrul dezbaterilor publice, membrul Consiliului, Eugen Rîbca, a specificat faptul că la realizarea reportajului *„Noi percheziții la Partidul ȘOR”* a fost admisă încălcarea art. 13 din Cod, deoarece printre părțile aflate în conflict este și Partidul ȘOR, acuzat de încălcarea legislației în vigoare și, în acest caz, urma să fie reflectată opinia acestui partid referitor la acuzațiile aduse. Mai mult, Eugen Rîbca a precizat că opiniile avocatului și ale reprezentantului Partidului ȘOR nu au ca obiect acuzațiile aduse partidului, ci se referă la acțiunile de percheziții efectuate de către organele de drept pe parcursul acelei zile. Prin urmare, membrul Consiliului a propus constatarea încălcării și în acest caz.

La rândul său, vicepreședinta Consiliului, Ana Gonța, a declarat că în subiectul despre perchezițiile efectuate la sediul Partidului ȘOR, punctele de vedere aflate în opoziție formal există, dar atât în subiectul respectiv, cât și în celelalte subiecte, lipsește rigoarea și acuratețea în

redactarea știrilor. Totodată, Ana Gonța a menționat că reportajele au fost realizate fără un context clar, iar subiectul în care se relatează despre unele interceptări telefonice, a fost realizat cu mari carențe de profesionalism jurnalistic, pentru că beneficiarul de informații nu a înțeles de ce aceste imagini sunt importante, de ce ele sunt de interes public și de ce ele au apărut la serviciul media audiovizual public de televiziune.

Cu referire la subiectul preluat de pe site-ul „Ziarul de Gardă”, vicepreședinta Consiliului a declarat că furnizorul de servicii media „Telesistem TV” SRL este partea vizată în reportaj, iar jurnaliștii trebuiau să prezinte și opinia părții vizate cu privire la cele relatate despre instituția media. Mai mult, Ana Gonța a precizat că, deși în răspunsul său furnizorul public de servicii media IP Compania „Teleradio-Moldova” a menționat despre faptul că Partidul ȘOR, de nenumărate ori, a fost apelat, dar nu a răspuns, acest lucru nu se specifică în cadrul reportajelor.

În acest sens, vicepreședinta Consiliului, Ana Gonța, a propus sancționarea serviciului media audiovizual public de televiziune conform art. 13, atât a alin. (5) lit. a), cât și a alin. (6) lit. a) din Cod.

În contextul celor expuse, președinta Consiliului, Liliana Vițu-Eșanu, referindu-se la rigoarea și acuratețea în redactarea știrilor, a afirmat că, din moment ce s-a încercat de a se obține a doua sursă în prezentarea știrilor, trebuia să fie precizat acest lucru și, mai mult decât atât, reacțiile puteau fi luate de pe pagina partidului și prezentate succint. Prin urmare, președinta Consiliului a declarat că este de acord cu sancționarea serviciului media audiovizual public de televiziune conform art. 13 alin. (5) lit. a) și alin. (6) lit. a) din Cod.

În temeiul prevederilor Codului serviciilor media audiovizuale al Republicii Moldova,
Consiliul Audiovizualului al Republicii Moldova

DECIDE:

1. A lua act de rezultatele monitorizării serviciului media audiovizual public de televiziune „Moldova-1”, ca urmare a petițiilor nr. 60/22/07.11.2022 din partea furnizorului de servicii media „Telesistem TV” SRL și MT nr. 51/07.11.2022 din partea deputatei în Parlamentul Republicii Moldova, Marina Tauber. (PRO (6) UNANIM – L. VIȚU-EȘANU, A. GONȚA, T. CRESTENCO, O. DABIJA, E. RÎBCA și L. TUREA.)

2. A admite parțial petiția nr. 60/22/07.11.2022 din partea furnizorului de servicii media „Telesistem TV” SRL. (PRO (6) UNANIM – L. VIȚU-EȘANU, A. GONȚA, T. CRESTENCO, O. DABIJA, E. RÎBCA și L. TUREA.)

3. A admite parțial petiția MT nr. 51/07.11.2022 din partea deputatei în Parlamentul Republicii Moldova, Marina Tauber. (PRO (6) UNANIM – L. VIȚU-EȘANU, A. GONȚA, T. CRESTENCO, O. DABIJA, E. RÎBCA și L. TUREA.)

4. A sancționa cu avertizare publică furnizorul public de servicii media IP Compania „Teleradio-Moldova”, fondatoarea serviciului media audiovizual public de televiziune „Moldova-1”, pentru încălcarea prevederilor art. 13 alin. (5) lit. a) din Codul serviciilor media audiovizuale al Republicii Moldova nr. 174/2018, în conformitate cu prevederile art. 84 alin. (3) lit. a) din Cod. (PRO (5) – L. VIȚU-EȘANU, A. GONȚA, T. CRESTENCO, O. DABIJA și L. TUREA/ CONTRA (1) – E. RÎBCA.)

5. A sancționa cu avertizare publică furnizorul public de servicii media IP Compania „Teleradio-Moldova”, fondatoarea serviciului media audiovizual public de televiziune „Moldova-1”, pentru încălcarea prevederilor art. 13 alin. (6) lit. a) din Codul serviciilor media audiovizuale al Republicii Moldova nr. 174/2018, în conformitate cu prevederile art. 84 alin. (3) lit. a) din Cod. (PRO (6) UNANIM – L. VIȚU-EȘANU, A. GONȚA, T. CRESTENCO, O. DABIJA, E. RÎBCA și L. TUREA.)

6. În conformitate cu prevederile art. 84 alin. (11) și (12) din Codul serviciilor media audiovizuale al Republicii Moldova nr. 174/2018, furnizorul public de servicii media IP

Compania „Teleradio-Moldova” este obligat să difuzeze textul sancțiunii în următoarele 48 de ore de la data adoptării deciziei privind aplicarea sancțiunii, sonor și/sau vizual, de cel puțin 3 ori, în orele de maximă audiență, din care o dată în principalul program audiovizual de știri, în cazul serviciilor media audiovizuale generaliste și/sau de știri:

„Consiliul Audiovizualului al Republicii Moldova a sancționat cu avertizare publică IP Compania „Teleradio-Moldova” pentru încălcarea prevederilor art. 13 alin. (5) lit. a) din Codul serviciilor media audiovizuale al Republicii Moldova nr.174/2018, potrivit căroră: „În programele audiovizuale de știri și de dezbateri trebuie să fie respectate următoarele reguli: rigoare și acuratețe în redactarea și prezentarea știrilor”.

„Consiliul Audiovizualului al Republicii Moldova a sancționat cu avertizare publică IP Compania „Teleradio-Moldova” pentru încălcarea prevederilor art. 13 alin. (6) lit. a) din Codul serviciilor media audiovizuale al Republicii Moldova nr.174/2018, potrivit căroră: „În cadrul programelor audiovizuale de știri și de dezbateri, de informare în probleme de interes public, de natură politică, economică, socială sau culturală trebuie să fie respectate următoarele cerințe: asigurarea imparțialității, echilibrului și favorizarea liberei formări a opiniilor, prin prezentarea principalelor puncte de vedere aflate în opoziție, în perioada în care problemele sunt în dezbateră publică”.

7. Furnizorul public de servicii media IP Compania „Teleradio-Moldova” va prezenta, în termen de 5 zile de la data aducerii la cunoștință a prezentei decizii, un raport despre executarea prevederilor art. 84 alin. (11) și (12) din Codul serviciilor media audiovizuale al Republicii Moldova nr. 174/2018, care va include data și ora difuzării textului sancțiunii.

8. În conformitate cu prevederile art. 84 alin. (15) din Codul serviciilor media audiovizuale al Republicii Moldova nr. 174/2018, prezenta decizie poate fi contestată în ordine de contencios administrativ la Judecătoria Chișinău, sediul Râșcani (MD-2068, mun. Chișinău, str. Kiev nr. 3), în termen de 30 de zile din data comunicării acesteia, fără a fi necesară depunerea unei cereri prealabile.

9. Controlul asupra executării prezentei decizii îl exercită Direcția control servicii media audiovizuale.

10. Prezenta decizie intră în vigoare la data adoptării și va fi publicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova și pe pagina web oficială a Consiliului Audiovizualului al Republicii Moldova.

PREȘEDINTĂ

Liliana VIȚU-EȘANU